

Szenes Zoltán

Költségvetési kilátások

A globális pénzügyi válság ellenére a világ katonai kiadásai az elmúlt években is növekedtek. A Stockholmi Békekutató Intézet (SIPRI) adatai szerint 2009-ben az országok összesen 1531 milliárd dollárt (GDP 2,7%) költöttek katonai-védelmi célokra, 6%-kal többet, mint 2008-ban. A jövő évi előrejelzések szerint ez a tendencia megváltozni látszik, még, ha a védelmi kiadások nagysága régióként, szubrégióként és országoként továbbra is különbözni fog. A nemzetközi média szerint a katonai célokra legtöbbször fordító 15 országból jövőre csak az USA, Kína, Oroszország, India és Dél-Korea fog többet költeni a védelemre az ideinél, míg a többi top tíz ország (Franciaország, Egyesült Királyság, Japán, Németország, Szaúd-Arábia, Olaszország, Brazília, Kanada, Ausztrália, Spanyolország) csökkenti vagy szinten tartja kiadásait. Hosszú távon hasonló tendenciák rajzolódnak ki a nemzeti haderőfejlesztési tervekből, amelyek a nehezebben elérhető forrásokból próbálják a haditechnikai modernizáció exponenciálisan növekvő költségeit az aszimmetrikus hadviselés napi követelményeivel és a következő évtized új biztonsági fenyegetéseivel *egyensúlyban tartani*.

Az idők változásának jelét mutatja, hogy öt-éves távon csökkenő védelmi költségvetéssel számol az USA is, amit elsősorban – Irakhhoz hasonlóan – az afganisztáni háború befejezésével szeretne elérni. Ám az elmúlt évtized háborúiban elfáradt haderő harci moráljának fenntartásához jelentős átcsoportosításokat kell végeznie az eszközök beszerzése területéről a személyi állomány szükségleteinek biztosítására. Az USA az idén

befejeződött *négyéves védelmi felülvizsgálat* céljait is az új védelmi költségvetési egyensúly megteremtésének rendelte alá – számos csúcstechnológiát képviselő program leállítása, csökkentése vagy átütemezése árán. Bár az új költségvetési évben elfogadott 708 milliárd dollár reálértékben 1,8%-os növekedésnek számít, 2012-től az amerikai kormány radikális visszavágásokkal számol a folyó háborús kiadások területén.

Regionális összehasonlításban *Európa van a legnehezebb helyzetben*. Nagy-Britanniában védelmi és biztonsági felülvizsgálat zajlik, többek között a katonai kiadások csökkentése és átstrukturálása céljából. Németország már bejelentette, hogy egyharmaddal csökkenti negyedmilliós hadseregét, és békeidőszakban megszünteti az általános hadkötelezettséget. Szinte valamennyi NATO-országból kedvezőtlen hírek érkeznek a jövő évi költségvetésről, s még a skandináv országok is érezhető pénzügyi nehézségekkel néznek szembe. Anders Fogh Rasmussen NATO-főtitkár egyik októberi nyilatkozatában *óvta a tagországokat* a katonai kiadásoknak a gazdasági helyzettel nem indokolható, túlzott csökkentésétől. Még Oroszország is csak 2013-tól (a GDP 2,6%-ról 3,2%-ra) tervezi katonai kiadásainak emelését, pedig a grúz katonai konfliktust követően az elavult katonai hardver dinamikus cseréjéről döntöttek.

Hazánk a SIPRI adatai szerint az 55. helyet foglalja el a katonai kiadások globális listáján. Bár a térségből csak Ausztria, Csehország és Románia előz meg bennünket, az új honvédelmi kormányzat meghirdetett céljainak eléréséhez mindenképpen az ideinél nagyobb védelmi költségvetésre lenne szükség. ■